

Rapport från JPSG-konferensen mars 2023

Den 26–27 mars hölls det tolfte mötet för den parlamentariska övervakningsgruppen för Europol (JPSG) i riksdagen. Riksdagen var värd för konferensen och Europaparlamentet agerade medordförande. Ett sjuttiootal ledamöter deltog i konferensen.

Mötet inleddes med ett anförande av kommissionär Ylva Johansson. Därefter gavs en redogörelse för Europolns verksamhet oktober 2022 – mars 2023 och en rapport från Europeiska datatillsynsmannen (EDPS). Det följdes av ett anförande av justitieminister Gunnar Strömmer (M), samt två tematiska debatter, om Europolns operativa stöd till medlemsstaterna med särskilt fokus på konceptet ”High Value Targets”/operativa aktionsgrupper (HVT/OTF), respektive om kampen mot människohandel.

Rapporten innehåller sammanfattningar av huvudbudskapen i de olika sessionerna.

Ytterligare information samt videoupptagningar från konferensen finns på webbplatsen för den parlamentariska dimensionen av ordförandeskapet [här](#).

Anförande av kommissionär Ylva Johansson

Kommissionären inledde med att konstatera att Sverige är ett av de medlemsländer som drabbats hårdast av organiserad brottslighet och att organiserad brottslighet utgör ett stort hot mot samhällena i hela EU. Hon underströk att organiserade brottsorganisationerna i dag är sofistikerade och internationella. Hon fortsatte med att peka på den nyligen uppdaterade förordningen för Europol som bl.a. ger Europol möjlighet att hantera stora datamängder, vilket är av avgörande vikt. Hon underströk vidare att kommissionen stärker kommissionen kampen mot narkotikahandeln, och hon lyfte förslaget för att bekämpa sexuella övergrepp mot barn online. Förslaget är nu inne i en avgörande förhandlingsfas. Hon försvarade förslaget och anförde att internt har förvärrat situationen för barn som utsätts för sexuellt våld på ett allvarligt sätt. Nästa år löper den tillfälliga lagstiftning ut som gör det möjligt för företag att spåra övergrepp i meddelandetjänster. Om lagstiftningen inte förnyas kommer det innebära att man bara får leta efter skadlig mjukvara, s.k. malware, i meddelandetjänster men inte efter övergrepp mot barn. Om vi förlorar dessa möjligheter kommer EU i praktiken förvandlas till en trygg hamn för pedofiler online, menade hon. Förslaget handlar om detta, menade hon; det handlar inte om att företag ska ges rätt att läsa användarnas meddelanden. EU:s regler erbjuder

redan i dag det starkaste skyddet för integritet på nätet i världen, underströk hon, och pekade avslutningsvis också på att många överlevandeorganisationer stödjer kommissionens förslag.

Efter anförandet följde en debatt med närvarande ledamöter.

Europols verksamhet oktober 2022 – mars 2023

Nästa punkt på dagordningen var en presentation av Europols verkställande direktör Catherine De Bolle om Europols verksamhet oktober 2022 – mars 2023. De Bolle inledde sitt anförande med att konstatera att en omvärld stadd i snabb förändring gjort att man ser över sin verksamhet. Fokus mot högnivåmål, förbättrade möjligheter att hålla jämna steg med den tekniska utvecklingen, stärkt samarbete med tredjeländer och innovationsstöd för avancerade former av dataanalys nämndes som fokusområden. Man arbetar också med att implementera den nya Europolförordningen. Hon beskrev också det arbete med datatillsyn som den nya förordningen fört med sig samt Europols externa samarbeten, där hon bl.a. uppehöll sig vid det ökade samarbetet med Ukraina och hur man hanterar säkerhetsriskerna som kriget medfört. Hon betonade vidare framgångar i arbetet mot narkotikasmuggling. Även kampen mot människohandel berördes, där hon konstaterade en tilltagande våldsanvändning. Andra ämnen som berördes var korruption, terrorism, cyberbrottslighet och sexuellt våld mot barn online.

Därefter gick ordet till Jérôme Bonet, ordförande för Europols styrelse. Han redovisade för styrelsens arbete det senaste halvåret. Styrelsen har framförallt tittat på den politiska och lagstiftningsmässiga utvecklingen och särskilt hur interoperabilitet inom Europa kan stärkas. Han berörde också datatillsynsfrågor.

Efter anförandena gavs utrymme åt ledamöter att ställa frågor till De Bolle och Bonnet.

Rapport från Europeiska datatillsynsmannen (EDPS)

Nästa session var en rapport från Europeiska datatillsynsmannen (EDPS), Wojciech Wiewiórowski. Han redogjorde för EDPS arbete visavi Europol sedan det förra mötet och uppehöll sig bl.a. vid det s.k. Perci-projektet varigenom medlemsstater kan begära att olagligt innehåll online plockas bort av internetföretag, och förklarade att EDPS ändrat arbetsformen för revisionen av Europols arbete. Han beskrev också vad som från EDPS horisont ändrats i och med den nya Europolförordningen. Efter föredragningen gavs initialt Europols vice verkställande direktör Jürgen Ebner möjlighet att kommentera rapporten. Därefter gavs utrymme åt ledamöterna att ställa frågor till EDPS.

Anförande av justitieminister Gunnar Strömmer (M)

Justitieministern beskrev i sitt anförande prioriteringarna för det svenska ordförandeskapet under våren 2023 på området säkerhet. Han konstaterade att säkerhet är en övergripande prioritering för ordförandeskapet, och inte minst stödet till Ukraina. Kampen mot den organiserade brottsligheten är högst upp på dagordningen och han konstaterade att Europol angivit att den aldrig tidigare utgjort ett så stort hot som i dag. Den drivs framförallt av ekonomiska motiv, noterade han, och hoppades därför att man inom kort kan avsluta förhandlingarna om bl.a. lagstiftning kring förverkande. Han tog också upp vikten av tillgång till kommunikationsuppgifter online och beklagade att diskussionen ofta låtit som om det är ett val mellan integritet och säkerhet; bägge är viktiga. Han pekade också på att det brådskar med att få nya regler om passageraruppgifter och yttre gränskontroll. Han beskrev också kampen mot terrorism som en prioriterad fråga.

Europols operativa stöd till medlemsstaterna med särskilt fokus på konceptet "High Value Targets"/operativa aktionsgrupper (HVT/OTF)

Den tematiska debatten inleddes med en presentation från två företrädare för Polisen, Johan Sone och Linda Staaf. De underströk Europols betydelse för att bekämpa organiserad brottslighet och värdet av dess stöd i stora och komplexa ärenden. Detta gäller t.ex. arbetet mot högvärdesmål. Tillgången till krypterad meddelandetrafik i fallen med Encrochat och SkyECC har varit av mycket stor betydelse. En hel generation av brottsliga aktörer på hög nivå har kunnat spärras in i Sverige tack vare detta. En övergripande beskrivning gavs av hur detta arbete gått till i Sverige, och samarbetet med Europol. Man efterfrågade bl.a. också förbättrade möjligheter till kortsiktiga resursförstärkningar till Europol.

Därefter gjorde också Jean-Philippe Lecouffe, Europols biträdande direktör, ett anförande på samma tema. Han inledde med att konstatera att man den senaste tiden sett allvarliga förändringar bland organiserade brottslingar i form av ökad våldsanvändning, ökad flexibilitet och ökad internationalisering. Att inrikta arbetet mot högvärdesmål och använda sig av operativa aktionsgrupper är det mest resurseffektiva sättet att bekämpa detta, menade han. Operativa aktionsgrupper är ett arbetssätt där Europol och nationella myndigheter tillsammans identifierar högvärdesmål. Lecouffe beskrev metodiken i detta arbete och konstaterade att det har varit en framgång.

Efter presentationerna öppnades golvet för frågor från ledamöterna.

Kampen mot människohandel

Den sista tematiska debatten inleddes med ett anförande av Diane Schmitt, EU:s antitrafickingsamordnare. Hon konstaterade att människohandel både drabbar människor som kommer från tredjeländer och EU-medborgare. Kvinnor och flickor utgör majoriteten av offer, ett av fyra offer är barn och människohandel i sexuellt syfte är det vanligaste. Hon beklagade att det är svårt att lagföra gärningsmän. Hun underströk att ett mångfacetterat angreppssätt som inbegriper bl.a. förebyggande åtgärder, samarbeten med tredjeländer och initiativ online måste användas i kampen mot människohandel.

Därefter gavs ordet åter till Jean-Philippe Lecouffe som gav Europols perspektiv på frågan. Han underströk att det är ett komplext problem där exploatering av de som drabbas kan yttra sig på olika sätt. Det är ett mycket lönsamt brott och ett mycket allvarligt brott som ofta drabbar de svagaste i samhället. Ett stort antal offer är EU-medborgare, poängterade han. Mycket i brottskedjan sker online; betecknande är också att många offer själva dras in i och blir medhjälpare till förövarna på olika sätt. Europol har bl.a. inrättat ett särskilt centrum för stöd till medlemsstaterna i arbetet mot människohandel. Han underströk att den ökade användningen av internet i brottskedjan innebär en växande utmaning. Ökat internationellt samarbete och samordning med utredningar om ekobrott är också önskvärt, anförde han.

Avslutningsvis gick ordet till Petra Bakker, EU-polismästare vid Nederländernas polismyndighet och nationell EMPACT-samordnare. Hon förklarade initialt att EMPACT är en multidisciplinär plattform för att samordna olika aktörer inom EU rörande bl.a. människohandel. Hon redogjorde övergripande för de prioriteringar för EMPACT som berör brottsområdet. Nederländerna leder arbetet i EMPACT mot människohandel. Hon betonade bl.a. att man samarbetar med tredjeländer och gav en översikt över de 10 strategiska mål man arbetar mot.

Därefter följde ett åsiktsutbyte med närvarande ledamöter.